

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Iparügyek elintézése.

— július 24.

(II) Iparkamarai székhegy aránylag kevés van és a legujabb terv szerint az iparfelügyelőségek száma oly tetemesen növekszik, hogy minden gőcpontban lesz, azért nem kevésbé fontos a rendelet következő passzusa: sem „az esetben pedig, ha a törvényhatóságoknak ipari műszaki ügyekben van szüksége szakértő véleményre, ilyenek szolgáltatására mindenkor igénybe vétetik a törvényhatóságok a kerületi iparfelügyelőket, akik ily értelmű utasításokat kaptak.“

Ne kicsinyelje senki a dolgot, komolyan véve nagy eredményü lehet. — A kereskedelmi és ipari szaklapokban ugyszólván mindennap olvashatunk szinte hihetetlen eseteket, olvashatunk egyes községekben történő valóban botrányos dolgokat. A középítkezéseknél, a közszállításoknál a leggyakoribbak; ezek nyilvánosságra jutnak. De hány esetben marad titokban, nem kerül nyilvánosságra s csak a magyar ipar, a kereskedelem érzi a tudatlan, a célszerűtlen intézkedések kárát. Jól mondja a miniszteri rendelet, hogy egyenként felsorolni nem lehet az ügyeket, melyre a fenti intézkedés szól, de ha csak egyes példákat sorolunk is fel, mily széles perspektívája, az elhanyagolt működési tereknek nyílik meg a hivatottak számára.

Csak vegyük a leirat szerint „az ipart és kereskedelmet érintő szabályrendeletek alkotása és törvényhatósági határozatok hozatala“ kérdést. Hány elhibázott és káros hatású szabályrendeletünk van!

Mily ritka most az oly törvényhatóság, hol igazán hozzáértők buzgólkednának a helyi iparfejlesztési tervek előkészítésén és megvalósításán. Hány törvényhatóság bölcsesége merül ki abban, hogy deputáció megy a kormányhoz dohánygyárat stb. stb. kéri a kormánytól, mikor látja, hogy a gondjaira bízott lakosság a kor rettenetes küzdelmeit nem bírja ki s pusztul a jólét s terjed a szegénység. Ahelyett, hogy maga látna hozzá, hogy a viszonyok tekintetbe vételével megélhetési forrásokat nyitna a lakosság számára.

Sok helyütt egy helyes alapon nyugvó és meginduló ipari szövetkezet létesítése valósággal mentő aktio volna az egyes küzködő szakok számára. Vagy egyes vidékeken — és hány van ilyen hazánkban — a háziipar lábra-

állítás, helyes szervezése, irányítása megmenthetné a népet a kivándorlás elől. Ki gondol arra, hogy a rendes sablonos tanonciskolák helyett valódi szakoktatási intézmények létesüljenek a vidéki gőcpontokon, honnét versenyképes ifju iparosnemzedék fejlődhesen.

Egy más kérdés: A helyi hatóságok közül a munkás és munkaadó szervezetekkel ki törődik máskor, mind egy-egy fellépő sztrájk alkalmával? Van kapkodás, ijedség s nagy buzgalom a sztrájk megszüntetésére, de hogy azok ne is keletkezhessenek, preventív intézkedéseken ki törné fejét a mi hatóságaink közül? Pedig ez mind a törvényhatóságok feladata volna és kezeségük is meg lenne, ha a hozzáértő erőkkel és komolyan foglalkoznának e teendővel, s nemcsak esetlegesen és akkor is felületesen.

A mi szűkebb hazánkban, Debrecenben vajjon volt-e szükség erre a leiratra? Bizony reánk is nagyon ráért már. Korántsem történik itt sem annyi és úgy, mint kívánatos volna. Anélkül, hogy tamadnánk bárkit a multakért, nézzük csak azt, mit és mennyit lehetne tennünk a jövőért. A mai korban, mikor az érdekek harcát a városoknak is ép úgy meg kell küzdeni, mint az egyedeeknek, nem végezte még jól kötelességét az a város, az a tanács, mely a napi munkáját, még ha a legszabatosabban is elvégezte, ha a jövő eredményes munkásság alapját nem vetette meg.

A szomorú magyar viszonyok között Debrecen még elsőrangú vidéki ipari központ mai nap is. Kereskedelmi központ jellegét úgy elvesztette, hogy annak visszaszerzése nagyon nehéz, alig remélhetővé vált. S mi okból? Mert évtizedeken át rövidlátóan vezették sorsát s elhanyagolták a központtá tevés legfőbb fényezőjének, a vasuti gőcpont megszerzésének, minden alkalmát. Talán az ipari központ szervezése még nem késő, hisz elég tényezője volna, hogy azzá lehessen. A város jelenlegi vezetői ha felhasználják — miniszteri leirat elvei, utasításai alapján — azt az erkölcsi erőt ipari és kereskedelmi szaktudást, mely tagadhatatlanul megvan ami városunkban, csak lenne, aki összegyűjtene és kihasználná a köz javára! Akkor lehetne remélni, hogy legalább a jövőben — az épülő diszes és hatalmas székház, egy hozzá méltó várost uralna és nem egy szegény, hanyatló-pusztuló várost!

Politikai hírek.

— Rigó Ferenc öröke. Nagyváradról írják: Alighogy elkisérték utolsó útjára Bihar képviselőjét. örökéért már is több irányból megindult az akció. Rengeteg a száma a — negyvennyolcas — aspiránsoknak akik már is megkezdtek a puhatóldozást a kerületben, másrészt pedig Budapesten dolgoznak erősen valamennyien a jelöltség kieszközlése éeljából. Előre látható, hogy mint a többi időközi választások színhelyén, úgy a bihari kerületben is a függetlenségi párt hivatalos jelöltjével szemben több nem hivatalos 48-as jelölt fog küzdeni a bihari mandátumért. Már is egész sorát emlegetik a jelölteknek a kerületben, így Szokoly Tamást, Rigó Lajost, dr. Halász Lajost, Kiss Elek et, Nadányi Jenőt, Lóránt Dezsőt és Sas Edét. Hogy ezek közül kit kandidate majd hivatalos jelöltjéül a függetlenségi párt, az még kétséges, de ennek a kiválasztottnak lesz előreláthatólag legtöbb kilátása a mandátumra.

Egy hivatalnok szerencsétlensége.

A kis vasut áldozata.

— július 24.

Tegnap reggel a Bika szálloda előtt vérfagyasztó szerencsétlenség történt. A debreceni kis vasut keresztül ment Krivus M. építész rajzolon, a kinek mind a két lábát ketté vágta. A szerencsétlenségnek Krivus maga volt az okozója, mert a már robogó kis vonatra akart akart felugrani, de félre lépett és ez okozta vesztét. Ez a sajnálatos esemény csak arra készített bennünket, hogy ismételtlen figyelmébe ajánljuk a hatóságnak ama vizsáságokat, a melyek a debreceni kis vasuton történnek a mozgásban lévő vonatra való felugrásokkal. Ezjellen okvetlen tenni kell, mert csak így lehet az újabb szerencsétlenségnek elejét venni. Akár hányszor látja ez ember, hogy a mozgó vonatra, a tilalom dacára is felkapaszkodnak. Nem volna helytelen azt az új rendszabályt életbe léptetni, hogy valahányszor ilyen felugrás történik, a kis vasutat meg kell állítani és az illetőt első sorban is kizárni az utazásból, másdszor pedig a rendőrségnél feljelenteni. Bizonyos, hogy rövid idő mulva megszűnnének ezek az állapotok. Így van ez a máv. nál is. A robogó vonatra való felugráskor megállítják a gépet és a tilalom ellen vétőt leszállítják és szigoruan megbüntetik.

A tegnapi szerencsétlenség elrettentő például szolgálhat a könnyelmű embereknek. A rémes esetről tudósítók a következőket jelenti: Tegnap reggel úgy hét óra tájban

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.
Telefon 323. Gyűjtő-kocsi.

robozott a Bika szálloda elé a kis vonat, a melynek mozdonya a Csokonai nevével elnevezett gép volt. A vonathoz két kocsi volt még csatolva s miután a kalauz elkiáltotta a „kész” szót a vonat megindult. Teljes gőzzel robozott el a Bikától, a melynek átellenében lévő dohánytőzsdéből sietett ki Krivus Márton, a Stegmüller Árpád építész cég-rajzolója, hogy felüljön a vonatra. Krivus a kis vasut után szaladt s a második kocsit el is érte. Gyorsan fel akart rá kapaszkodni, azonban elvesztette az egyensúlyt és oly szerencsétlenül esett le a vonat lépcsőjéről, hogy két lába a kerekek közé került. A kocsik kerekei átmentek a lábain és a szó szoros értelmében levágták azokat.

A vonat a véres húscafatokkal tovább robozott néhány méternyire, míg aztán a mozdonyvezető ellengőzzel megtudta állítani a gépet.

Rémes látvány volt a sinpár. Tele vérrel. A kerekeken hus darabok lógtak, Krivus Márton eszméletlenül feküdt a földön. Kéves idő múlva bezállították a kórházba, ahol Hutiray József dr. és Sipos dr. vették ápolás alá.

A vonat oly roncslást vitt véghez a szerencsétlen emberen, hogy még a délelőtti folyamán amputálni kellett mindkét lábát. Az orvosok a térden alul mintegy négy ujjnyit vágtak le Krivus lábából.

A végzetes szerencsétlenség áldozata nőlen ember, 30 esztendő és igen szorgalmas hivatalnok a Stegmüller cégnek. Szerencsétlensége város szerte nagy részvétet keltett.

Aratás után.

— július 24.

Az aratók kaszapengését a cséplőgép zugása váltotta fel. A természet, mintha csak a múlt évi rossz termésért akart volna kárpótolni bennünket, bőven ontotta életetadó áldását s a gazda és munkásnép kettőzött szorgalommal látott a nagy munkához, az aratáshoz.

A betakarítás és cséplés már a könnyebbik fele s ha az idő úgy kedvez, pár hét múlva az évi fáradság gyümölcse — hála a Gondviselésnek — együtt lesz és mint kész eredményt látjuk majd, hogy az országos átlag termésnél jóval több termésünk lett az idén.

Ilyenkor a gazda nem ér rá hosszasan elgondolkozni afölött, vajjon földjének adott termését saját szorgalma, munkássága és a természeti erők helyes kihasználása idézte e elő, avagy csak a rendkívül kedvező időjárás — a várva várt májusi és medárdusi eső — okozta-e, hogy termésük így sikerült.

Nekünk azonban, kik a magyar földnek és népnek szent ügyét szolgáljuk, le kell vonni máris a tanulságot, hogy lehetne és kellene a mostanihoz hasonló termést biztosítani és állandósítani a természetől megáldott homoki földjeinkben.

Kész példák vannak ez évben előttünk. Az ideai próbacseplés eredményét egy egy minta melléklésével közlik velünk tevékenyebb gazdáink.

Ez adatokból látjuk, hogy ez évben mennyire elűt a termés-eredmény a jól kezelt trágyázott és megmunkált birtokon és a tőzsomszédságában levő kizsárolt, vagy hanyagul művelt gazdaságban.

A gabonaféléket sorbaréve, látjuk, hogy elsősorban a buza, mint a feketeföld főterménye, egyik gazdaságban alig fizet 5—6 mézsát holdanként, míg van belterjesen művelt mintagazdaságnak is beillő kis közép-birtok, mely holdanként átlag 17 mm. buzát termelt 81 minőségben.

Másik főterményünk a rozs, mindenütt dusan fizet; korán fejlődve, a magszorulásnak sem volt kitéve, míg ellenben, ahol régi rossz szokásból visszalegeltették, ott öt-hat

kereszttel kevesebb az átlag, és pár mázsával kisebb a holdankénti termés. Még csak az ára ellen sem lehet ok panaszra, mert nincs kitéve úgy az árhullámzásnak és ma is 12 koronán felül értékesíthető.

Jegyezzük meg magunknak, hogy ez a vidék, ahol rozs és burgonya jól megterem, nem ismer inséget, de nem is dúsul kánaáni földi gazdaságban. Termeljünk csak minél több rozst, ahol ez indokolt, de igyekezzünk két kalászt termelni ott, ahol eddig egy termett.

Az árpa az idén kitűnően sikerült. — Sajnos, hogy a minőség nem alkalmas sör-gyártási vagy malátázási célokra, de mint takarmányárpa, első helyen áll és termeljünk csak e célra alkalmas bőtermő fajtákat. Ha a múlt évi 15—16 koronás inségárt nem érjük is el, de az ár most is 12 koronán indul, nagy hozamot adó szalmája pedig kiváló jó takarmány.

A zab, a hidegebb, kötött agyagföldek e terménye, nálunk csak mostohagyermek; jóformán csak háziszükségletre termeljük, pedig halálatos tud lenni, mint az ideai termés is mutatja.

Más mellékterményeink, a köles, búkőny, muhar stb. csak hézagpótlóknak tekinthetők s a bevetett területnek alig néhány százalékát teszik ki s így jövedelmezőség szempontjából alig jöhetnek számításba.

Hogy mindezen szemestermények jó termését fokozhassuk és biztosíthassuk, be kell osztanunk gazdaságunk helyes vetés-forgóját s a kapásnövényeknek, takarmányféléknek és az ugarnak helyet biztosítani.

A kapásnövények közt első helyen áll a tengeri. Ez, mint most is láthatjuk, feles és harmados művelés alatt magamagáért is dusan megfizet; de azontul jószágtartásunknak alapját adja a jól megkapált tengeriföld kitűnő ágya az őszi és tavaszi kalászosnak.

— Tanyarendszeres gazdálkodásunkban azonban őrizkednünk kell az így bekövetkezhető zsarolástól s az egyensúlyt dúsabb trágyázással s az ezzel együtt járó takarmánytermeléssel kell helyreállítani.

Homoki földjeinken ezzel egyenruha kapásnövény a burgonya, melynek óriási becsét a múlt év keservesen igazolta. Sok, várostól, távoli és a rossz közlekedés által elszigetelt gazdaság van még, ahol a hibásan kezelt ugar és parlagföld helyett a homok e kincsét ajánlhatjuk, mint egyedüli kapásnövényt a szűk határok közé szorított vetésfögőbe.

Ösmerjük e sokszor ismételt tanácsunk ellen a szokásos ellenvetést, hogy a gazdát csak a gyakorlat tanítja meg: mit lehet és mit kell termelnie. Mégis most, az aratás után — mikor egy esztendő gazdag termése is mellettünk szól — jól esett az életből el-eseti példára hivatkoznunk s alföldi gazdálkodásunk reformálásának közgazdasági kérdésének megfejtéséhez egy nagy fejezettel jutottunk azzal közelebb, mikor bátran kimondjuk: a termőföld meghálálja a ráfordított több munkát és költséget s a természetel vívott nehéz küzdelemben a számitó gazda lehet győztes!

Unalmas szenzáció.

— július 24.

Valami nyolc esztendővel ezelőtti történet, hogy egy negyvenéves asszony otthagya az urát, és összeállott egy főhadnaggyal. Az eset magában csunya és közönséges. Nem szépit a házasságtörést az sem, hogy hősnője egy vérbeli vagy milyen — hercegnő volt, de ez a körülmény elégséges volt igenis arra, hogy az ily alkalmakkor felhalmozódni szokott szennyes a hirlapok csatornáján mind a nagyközönség elé hömpölygjön. Mert szennyes az, kérem, akárhányágu koronák vannak is behimezve a hercegasszony patyolat fehérneműjébe. És a legfinomabb parfümöt használják bár őfenségeik, egészséges szaglőrzékű ember csak elfordítja az orrát azoktól az aktáktól, melyek ezt a pikáns ügyet tárgyalják. Ami azonban nem zárja ki azt, hogy az embereknek igen nagy tö-

mege felesigázott kéjjel ne turkáljon ugyan abban a szennyesben. Alkalma van rá... Mert a bur háborúról nem irtak annyit, mint erről a fenséges szerelmesről és lovagjáról. Hervadhatatlan ez az asszony és hervadhatatlan ez a téma. Nem akar kimulni. Nyolc esztendő óta időközönként utálatos bizonyossággal megjelenik és a jobb memóriájú olvasók már könyvnélkül tudhatják az egész frivol aktát. Egy csak nem csattant el a fenséges vétkező ajkán, hogy viszhangot ne vert volna a világsajtóban és az exfőhadnagy minden randevuját végig kellett néznie a közvéleménynek. Mert a sajtó úgy akarta — És bármilyen kellemtelen is ez az ellenőrzés a szerelmeseknek, a közvélemény kísérsni fogja őket sirjukig. Most a válópör teszi őket aktuálisá. De ne higgyük, hogy utoljára olvassuk a hirlapokban a Lujza nevét! Majd kimondják a válást és majd hasábos interiukból fogunk értesülni a hercegnő további terveiről. Több, mint valószínű, hogy a főhadnagy elveszi Lujzát. Az esküvő esendben fog történni, vagyis a türelmes olvasó „Végre egymáséi” címen újra meg fogja emésztetni az egész ponyvaregényt... Naivítás azt hinni, hogy ezzel vége. Az ifjabb Mattasich világrajótténél szintén asszisztálni fog a közvélemény s a kis esemete fogzásáról irt kommunikék kapesán ismét aktuális lesz a szülők története. A belga trónváltáskor, mint a volt király leánya szintén nem maradhat el Lujza és nem lesz érdektelen felfrissíteni a hercegnő viselt dolgait. Aztán az ifju Mattasich sem marad bizonyára apja mögött, ő is megszöktet legalább egy kis német nagyhercegnőt. Pompás alkalom az emlékezésre! — És így tovább. Rózsák nyílnak és lehullnak, a vén Európa még vénebb lesz, de Lujza regénye be nem fejeződik. Most vajunk a főfejezetnél. De a folytatást, Mattasichra! . . . elengednők. Unalmas már.

NAPI HIREK.

Az orosz „ellenőrzés.”

Nemrégiben Samarában véletlenül egy vasuti kocsiiban a haretérről jövő négy ládát találtak, amelyben állítólag a „Vörös kereszt” házi szerei voltak, tulajdonképpen azonban közel egy millió rubel volt aranyban és papirosban. Ez az eset Oroszországban is ahol a nagyobb sikkasztásokat igen megszökték már — kellemtelen feltűnést keltett. A csendőrség rögtön kezébe vette az ügyet. A legszorgosabb vizsgálót indították meg, de általános csudálkozásra hirtelen beszüntették azt, — nyilván felsőbb parancsra. Az esetet az orosz sajtó élénken pertraktálta s most legújabbban a „Nowosti” ír róla humoros hangon:

„Hogy a messze keleten lopnak, azt már régen tudtuk. Azonban most már azt is tudjuk, hogy délen, északon, nyugaton és a centrumban is, szóval mindenütt zavartalanul lopják a köz- és a más vagyonát, ahol csak lehet. A négy láda ügye abban a pillanatban lesz tulajdonképpen érdekes, amikor „az ellenőrzés” kezd működni, szóval, amikor ezt a különös módon talált pénzt elkezdtek megszámlálni. Az első számlálás eredménye az volt, hogy megközelítőleg 900,000 rubelt találtak. Tessék megfigyelni! megközelítőleg, de nem egészen pontosan!!

Természetesen a pénz még egyszer és pedig a számlálásban gyakorlottabb bizottság által kellett megszámláltatni. Az eredmény azonban ismét a megközelítő volt csak s ekkor „megközelítőleg 900 ezer rubelt helyett csakis megközelítőleg 640 ezer rubelt hoztak össze. A harmadik számlálásnál a leggyakorlottabb mesterek már csakis 600 ezer rubelt konstataáltak. Evvel az eredménnyel egyelőre megelégedtek és megszüntették a számlálást, legalább is Samarában. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy másutt tovább számlálják.”

— **A közszolgáltatások az ex-lex-ben.** A közszolgáltatásokra vonatkozólag ex-lexből kifolyólag sűrűn érkeznek fölterjesztések a közigazgatási bírósághoz, ez okból a közigazgatási bíróság szükségesnek tartotta ezen fölterjesztésekre döntvényt hozni és ki-mondotta, hogy a közszolgáltatások nem külön törvényeken alapulnak és ha azok érvénye és hatálya nincs is a költségvetési törvényről függővé téve, az ex-lex ideje alatt mégsem érvényesíthetők, még azon esetben sem, ha ezen közszolgáltatások nem külön törvényeken alapulnak és ha azok érvénye és hatálya nincs is a költségvetési törvényről függővé téve, még azon esetben sem, ha ezen közszolgáltatások még az ex-lex ideje előtt már esedékessé váltak. Közszolgáltatások tehát az ex-lex tartama előtt nem válhatnak esedékessé, hanem esedékességük csak az ex-lex lejáratát után áll be; ebből folyik, hogy az ex-lex tartama alatt lejárt követelésekből az ex-lex tartamára kamatok nem követelhetők, hanem kamatok csak az ex-lex megszűnte után beállított érvényesítés idejétől számíthatók; ellenben azon követelések után, melyek már az ex-lex beállta előtt esedékessé váltak, habár az ex-lex tartama alatt nem is voltak érvényesíthetők; késedelmi kamatok az ex-lex időtartamára is követelhetők, mert a kamatok járulékos természetéből folyik, hogy azok azon időtől fogva számíttassanak, amidőn a követelés eredetileg esedékessé vált.

— **Telefon a vármegye területén.** Egy régóta vajudó ügy fog befejezést nyerni legközelebb Hajdúvármegye területén ugyanis kiterjesztik az összes községekben a telefon hálózatot, a mely bizonyára nagy segítségére lesz az ügymenet gyorsításának. A telefonhálózatban csupán Balmazújváros Csege és Egyek községek nem lesznek. Az építkezés költségeire is van fedezet s így most már legközelebb megkezdik a munkálatakat.

— **Beregi üdvhangok.** Máthé László lelkes Vezérszálláson Beregmegyében és ebből a községből származik Fedák Sári, a rekord János vítész és a gépkecsi-sampion. Fedák Sári most hazament szülő öldjére és Máthé László a Bereg című hetilap hasábjain Beregi üdvhangok címmel verset írt hozzá, amely ily hangzik:

Üdvözlégy Sáríkáknak
Bereg virányain.
Dicső munkád után:
Üdülés árnyain!

Pompás művészeted
Az egekig emel,
A nemzet kincse vagy —
Erzi minden kebel.

Szívünk' dobogtatod,
Lelkünkét derítéd;
Csengő dalod kials
Sok szép reményt, hitet.

Üdvözlégy Sáríkáknak.
Erezd itt jól magad!
Csendüljön meg dalod
Zöld berceink alatt.

Hogy hallva hangodat
A zengő madarak:
Bübájós éneket
Tőled tanuljanák.

Anélkül, hogy e vers olvasása után elismernék Máthé László költői tehetségét, megütközünk ezen a versen. Nem értjük ugyanis, hogy miként szolgált reményt e haza berceinek Fedák Sári dala, de azt már igazán furesáljuk, hogy a derék lelkes az énekes madarakkal is megirigyleteti a Zsazsa bübájós éreket, pedig Isten látja az igazságot, a Zsazsa nem is igen tud — énekelni.

— **Öngyilkos asszony.** A tegnapi nap nem mult el minden szenzáció nélkül. A különféle véres események között akadt egy akasztott asszony is. Kálmán Jánosné szül. Pinczés Zsuzsanna ugyanis a Piac utca 34.

számu házban cukorspárgával felakasztotta magát s mire észrevették: halott volt. A szegény asszony tragédiája szoros kapcsolatban van a kőműves sztrájkjal. A férje Kálmán János, a sztrájkolókkal tartott egyideig, azonban mégis meggondolta a dolgot és máshova ment dolgozni. A felesége idehaza maradt s beállt takatitónőnek. A Piac u. 34. sz. házban a házmester adott neki foglalkozást. Tegnap reggel a házmester a rendes időben várta Kálmánét, de nem jött. Ekkor a lakására ment. Az ajtót bezárva találta. Miután észrevette, hogy a zár be van reteszelve, benyomta az ajtót. A szobában rémes látvány tárult szeméi elé. Kálmáné az egyik gerendán lógott. Élet nem volt már benne. A rendőrség nemsokára megjelent az öngyilkosság színhelyén és az életunt asszony holttestét a közkórház halottas házába szállította. Kálmáné levelet hagyott hátra, a melyben érzékenyen bucsuzik az ismerőseitől. Tettének okául gyógyíthatlan betegségét jelezte.

— **Hadkötelesek nősülése.** Rendes körülmények között mindazok a hadkötelesek, kik a harmadik korszályhoz tartoznak, kivételes nősülési engedély nélkül házasságot nem köthetnek. Mivel azonban az ország ex-lex-ben van s így a harmadik korszályból kilépett ifjak közül nem függő okok miatt elő nem állíthatók, engedély nélkül is nősülhetnek. Állítás kötelezettségüknek azonban utólag eleget tartoznak tenni s így besoroztatásuk esetén a házasságkötésük folytán keletkező hátrányokat is viselni tartoznak.

— **Az anyósok joga.** Az anyósokat, a kizről özönvizelőtti élcek keringenek, bizonyára boldoggá teszi az egyik berlini schöffengerbíróság ítélete, a mely kimondja és döntvényileg, biztosítja az anyósoknak azt a jogát, hogy beleszóljanak. Csak így, röviden, hogy beleszóljanak. Bővebben nem részletezni az ítélet, mibe szabad az anyósoknak beleszólniok valószínűen azért, mert a böles német bírák tudják, hogy a vérbeli, az igazi anyós amugy is mindenbe beleavatkozik. Az ítélethozatalra az szolgáltatott alkalmat, hogy egy meggyötört nő panaszt emelt anyósa ellen, a ki állandóan korholta és beleavatkozott vőnek ügyeibe. Az érdekes és elvi jelentőségű ítéletnek az a megokolása, hogy általános felfogás szerint az anyós ugyanolyan autoritativ állást foglal el a családban, akár az anya és ezért ez anyós éppen ugy gáncsolhatja a vejét, akár anya a fiát.

— **Harcias lakók.** Erdőssy Istváné, a Vendég u. 42. számu ház tulajdonosnője panaszt emelt, a rendőrségen, hogy egyik lakója, Tóth Mihály és a felesége csunyan elverték. A verekedésre valami nézeteltérés adott okot. A harcias lakók ellen megindították az eljárást.

— **Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon 1904 ben.** A földmívelésügyi miniszter ezúttal tizenegyedszer adta ki Magyarország mezőgazdasági munkabéréiről szóló részletes kimutatást. A munka, mely öt főrészből áll, részletesen megismerteti a szokásos munkabérekkel, évszak és munkanem szerint vármegyénként és járásonként. A második rész a kettős igazfogat napi keresetét tünteti föl. A részért és a pénzért vállalt munkát külön részben tárgyalja. A negyedik rész a mezőgazdasági munkások évi keresetét és a gazdasági események bérét és illetményét tünteti föl. Az utolsó rész a tulajdonképpeni munkáviszonyokról, a munkásvándorlásról és a munkamenynységről nyújt rövid tájékoztatást.

— **Dijnokok kongresszusa.** Az országos dijnok-egylet, amely ebben az esztendőben éri el alakulásának negyedszázados évfordulóját, körlevelet intézett Magyarország összes dijnokaihoz s utalva a közvélemény jóindulatának fontosságára, tudatja hogy az idej dijnok-kongresszus Marosvásárhelyen lesz augusztus hó 15-én. Az egylet vezet-

sége felkéri az összes magyarországi dijnokokat, azokat is, akik nem tagjai az egyesületnek, hogy hivjanak össze azonnal helyes értekezletet s augusztus hó 1 ig jelentsék be az egyletnek (Budapest, Nagymező utca 14), ki a kongresszuson ki fog képviselőjükben megjelenni. Az egylet vezetősége egyúttal felkéri a dijnokokat, hogy a kongresszus nagy költségeire való tekintettel kiki járuljon hozzá 50 fillérrel és hogy vegyenek részt minél tömegesebben a gyűlésen.

— **Védekezünk.** A legkellemetlenebb házi bajok közé tartozik főleg nyári időszakban a szobalégy. A házi asszony bosszankodik, ha látja ezeket a zűmögő, tovasohanó szobalakót, mely bepiszkolja a szoba minden buorát, az ablakokat. Hát még a konyhában! még ezt szólja meg csak igazán. Hol csak valami étel darab van, oda száll a légynek egész serceg. Alig van a kávé kiöntve, a tej a csuporban, bor vagy ser a pohárban, ugy már usznak is benne. Azért háboru a legyek ellen. Az embert a légy a kétségbeesésig tudja gyötörni. Ha az ember pihenni akar, vagy újságot olvas, oda repül, az orrára száll, vagy a fején össze vissza repked. Tehát mindaján mondják: Halál a legyekre! nem olyan nehéz a legyek eltávolítása, mióta a Zacherlin ez az ismeretes rovar irtó por rendelkezésünkre áll. Olyan egyszerű a Zacherlinnek a használata s a hatás oly kitűnő, így mindenkinek érdekében áll a legyet irtani, hisz a legyek a betegségeket is csak terjesztik. A légy egy szerfelett kellemetlen és veszedelmes teremtes és azért csak ismétljük és mondjuk mindannyian: Háboru és halál a legyekre.

— **Uj politikai lap.** A Liptószentmiklóson megjelenő és 13 év óta fennálló Liptó című lap a mult héten politikai lappá alakult át. Az új politikai lap a hazafias nemzeti irány szolgálatában áll és felelős szerkesztője továbbra is Pereszlenyi Zoltán megyei aljegyző marad.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkészítési műterem kapubejáratánál levő ki-rakatban.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

TAVIRATOK.

Tűz a cséplés közben.

Magyarkanizsa, jul. 23. Blasin János gazda 500 kereszt buzáját a benzinmotoros cséplőgépből kiszáló szikra felgyújtotta és elégette.

Agyonsújtott gazda.

Alsókubinból írják, hogy Blaskó András felsőkubini gazdát, a ki a nagy zivata előtt egy fa alá menekült, a villám agyonsújtotta.

A zemszvo gyűlés.

Moszkva, jul. 23. A zemszvo kongresszust tegnap berekesztették.

Müller temetése.

Szaloniki, jul. 23. Magyarország Ausztria és Oroszország polgári ügyvivőségének egész személyzete ideérkezett Monosztirből Müller udvari tanácsos temetésére.

Riadalom a Színházban.

Pétevár, jul. 23. A Színházban tegnap előadás közben nagy riadalom támadt, mert valaki azt kívánta, hogy a január 22-iki áldozatokért mondjanak gyászmisét, a katonaság e miatt behatolt a nézőtérre. A meg-rémült közönség fejvesztetten rohant ki, mert hire járt, hogy a katonaságot utasították, hogy azonnal löjjenek. Az óriási tolongásban nagyon sok ember meghalt.

Elhunyt festőművész

Páris, jul. 23. Hener ismert festőművész ma 67 éves korában meghalt.

ANCELOTTI MULATO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,
Folyó hó 30-án, Pénteken lesz

Angelotti igazgatónő első
fellepte.

Uj:

„Az akaratos asszony“ bohózat

Uj:

Hilda és Tilda
párdalások.

Valamint az összes szerződött
művészek fellepte.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok,

Székely férfi mosó sző-

••••• vetek •••••

Oriási raktára!

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyereség sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyereség évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében

jogot szerez, az időközi esetleges nyereségekre, a teljes befizetések után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyereség, sorsjegyre illetve nyereség jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

Nyilóvirágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyü-
mölcshék, diszcserjék, gömbkacafákat és más kertészethe vágó
növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,

folyóiratok,

ÁRJEJYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHIVÓK,

TÁNCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajátóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

H I R D E T É S E K

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.